

Tehlikeli Madde Güvenlik Danışmanı İstihdamına İlişkin Bilgi Notu

22 Mayıs 2014 tarihli ve 29007 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Tehlikeli Madde Güvenlik Danışmanı Hakkında Tebliğ kapsamında kalan bazı işletmeler için tehlikeli madde güvenlik danışmanı istihdam etme veya tehlikeli madde güvenlik danışmanlarından hizmet alma zorunluluğu 1 Temmuz 2015 tarihi ile başlamış ve karayoluyla tehlikeli madde taşımacılığı sürecinde yer alan gerçek veya tüzel kişilerce tebliğin farklı yorumlanmasının önüne geçilmesini teminen bazı hükümlere açıklık getirilmesi amacıyla Genelge (2016/TMKTGDM-01/TMGD) yayınlanmıştır.

Aşağıda yer alan bilgilendirmeler Tehlikeli Madde Güvenlik Danışmanı Hakkında Tebliğ maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

🚧 Tehlikeli Madde Güvenlik Danışmanı nedir?

Tehlikeli Madde Güvenlik Danışmanı (TMGD), ifa edeceği görev ve nitelikleri ADR/RID'ın 1.8.3'üncü kısmında belirtilen ve Bakanlık tarafından tehlikeli madde güvenlik danışmanı sertifikası düzenlenerek yetkilendirilen gerçek kişiyi tanımlamaktadır.

Tehlikeli Madde Güvenlik Danışmanı olabilmek için üniversitelerin mühendislik ya da fen fakültelerinden mezun olmak ve gerekli ek eğitimlerin ardından T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın yılda 2 kez açtığı sınavdan yeterli başarı puanını almak gerekmektedir.

TMGD, tehlikeli maddeleri taşıyan, gönderen, paketleyen, yükleyen, dolduran ve boşaltan işletmelerin yaptıkları işlemleri, insan sağlığına, diğer canlı varlıklara ve çevreye zarar vermeden, güvenli bir şekilde yapmaları için, bu işletmelere yardımcı olmak amacıyla işletmelerde istihdam edilmektedir.

TMGD'ler için 2018'den itibaren tanımlı bir meslek kodu bulunmaktadır. Firmalar bu meslek kodu ile tanımlanan tam zamanlı bir TMGD istihdam etmekle ya da Bakanlıkça yetkilendirilmiş bir TMGDK'den hizmet almak zorundadır.

🚧 TMGD istihdam etmesi gereken işletmeler hangileridir?

- Tehlikeli madde taşımacılığı sürecinde yer alan ve bir takvim yılı içerisinde net elli ton ve üstü miktarlarda işlem yapan, gönderen, paketleyen, yükleyen, dolduran ve boşaltan olarak faaliyette bulunan ve Tehlikeli Madde Güvenlik Danışmanlığı Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: TMKTGDM-01)'in 6. maddenin üçüncü fıkrası kapsamında Tehlikeli Madde Faaliyet Belgesi sahibi olan işletmeler ile toplam araç taşıma kapasitesi elli ton ve üzerinde olan taşımacılık işletmeleri ile bu Tebliğ kapsamındaki tehlikeli maddeleri geçici olarak depolayan işletmeler,
- Miktarına bakılmaksızın ADR Bölüm 1.1.3.6.3'te yer alan tablodaki taşıma kategorisi sıfır olan tehlikeli maddelerle işgal eden ve tehlikeli madde taşımacılığı sürecinde yer alan, gönderen, paketleyen, yükleyen ve dolduran olarak faaliyette bulunan işletmeler,
- 3/3/2015 tarihli ve 29284 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tehlikeli Maddelerin Denizyoluyla Taşınması Hakkında Yönetmeliğin 9. maddesi kapsamında Tehlikeli Madde Uygunluk Belgesi sahibi kıyı tesisleri,
- Gönderen, paketleyen, yükleyen, dolduran ve boşaltan olarak faaliyette bulunan ve 16/7/2015 tarihli ve 29418 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tehlikeli Maddelerin

Demiryolu ile Taşınması Hakkında Yönetmeliğin 7. maddesi kapsamında Demiryolu Tehlikeli Madde Faaliyet Belgesi sahibi olan işletmeler

olarak belirlenmiştir.

✚ **TMGD'nin görev ve yükümlülükleri nelerdir?**

1. TMGD'ler danışmanlık hizmeti verilen işletmenin başındaki kişinin sorumluluğu altında, yapılan işin gereklilikleri kapsamında en uygun araç ve faaliyetleri belirleyip kullanımını sağlayarak, en güvenli yolla bu faaliyetlerin yönetimini kolaylaştırır. TMGD, bünyesinde görev yaptığı TMGDK'ye karşı sorumludur.
2. İşletme içerisindeki faaliyetler göz önüne alındığında, bir danışman başlıca aşağıdaki görevleri yapar:
 - a) Tehlikeli maddelerin taşınmasında uluslararası anlaşma ve sözleşme (ADR/RID/IMGD Kod) ve konu ile ilgili mevzuat hükümlerine uyulduğunu izlemek.
 - b) Tehlikeli maddelerin ADR/RID/IMGD Kod hükümlerine göre taşınması hususunda işletmeye öneriler sunmak.
 - c) İşletmenin tehlikeli maddelerin taşınması ile ilgili yıllık faaliyet raporunu İdarenin belirlediği formata uygun olarak, yılsonu itibariyle ilk üç ay içerisinde hazırlamak ve talep edildiğinde www.turkiye.gov.tr adresi üzerinden İdareye göndermek üzere bünyesinde görev yaptığı TMGDK'ye ve danışmanlık hizmeti verilen işletmeye sunmak.
 - ç) Taşınacak tehlikeli maddelerin tespiti yapılarak, bu maddeye ilişkin ADR/RID/IMDG Kod'daki zorunluluklar ile uygunluk prosedürlerini belirlemek.
 - d) İşletmenin faaliyet konusu olan tehlikeli maddelerin taşınmasında kullanacağı taşıma araçları satın alınırken rehberlik etmek.
 - e) Tehlikeli maddelerin taşınması, yüklenmesi ve boşaltımında kullanılan teçhizatın kontrolüyle ilgili prosedürleri belirlemek.
 - f) Ulusal ve uluslararası mevzuat ve bunlarda yapılan değişiklikler dâhil olmak üzere, işletme çalışanlarının görev alanına uygun eğitim almalarını ve bu eğitimin kayıtlarının tutulmasını sağlamak.
 - g) Tehlikeli maddelerin taşınması, yüklenmesi veya boşaltılması sırasında bir kaza veya güvenliği etkileyecek bir olay meydana gelmesi durumunda uygulanacak acil durum prosedürlerini belirlemek, çalışanlara bunlarla ilgili tatbikatların periyodik olarak yapılmasını ve kayıtlarının tutulmasını sağlamak.
 - ğ) Kazaların veya ciddi ihlallerin tekrar oluşmasını önleyecek tedbirlerin alınmasını sağlamak.
 - h) Alt yüklenicilerin veya üçüncü tarafların seçiminde ve çalıştırılmasında tehlikeli maddelerin taşınmasıyla ilgili mevzuatın öngördüğü özel şartların dikkate alınmasını sağlamak.
 - ı) Tehlikeli maddelerin taşınması, doldurulması veya boşaltılmasında yer alan çalışanların, operasyonel prosedürler ve talimatlar hakkında bilgiye sahip olmalarını sağlamak.

i) Tehlikeli malların taşınması, yüklenmesi veya boşaltılmasında muhtemel risklere karşı hazırlıklı olmak için, ilgili personelin farkındalığını artırmaya yönelik önlemler almak.

j) Tehlikeli maddenin sınıfına göre taşıma sırasında taşıtta bulunması gereken doküman ve güvenlik teçhizatlarının taşıma aracında bulundurulmasına yönelik talimatları oluşturmak.

k) ADR/RID Bölüm 1.10.3.2'de belirtilen işletme güvenlik planını hazırlayarak planın uygulanmasını sağlamak.

l) Faaliyetler konusunda eğitim, denetim ve kontrol dahil yaptığı her türlü işi tarih ve saat belirterek kayıt altına almak, bu kayıtları 5 yıl süreyle saklamak ve talep edilmesi halinde İdareye ibraz edilmek üzere bünyesinde görev yaptığı TMGDK'ye ve danışmanlık hizmeti verilen işletmeye sunmak.

m) Danışmanlık hizmeti verilen işletmede konuyla ilgili bir tehlikenin söz konusu olduğu durumlarda tehlike giderilene kadar yapılan işin durdurulmasını sağlamak, tehlikenin giderildiği durumda da işi kendi onayı ile başlatmak ve tehlike giderilene kadar geçen süreçteki her türlü aşamayı danışmanlık hizmeti verilen işletmeye, bünyesinde görev yaptığı TMGDK'ye ve yetkili mercilere yazılı olarak bildirmek.

n) Taşıma aracına yüklenen yükün ADR/RID/IMDG Kod hükümlerine uygun olarak; paketlenmesi, etiketlenmesi, işaretlenmesi ve yüklenmesiyle ilgili iş ve işlemlere ilişkin prosedürleri oluşturmak.

3. İşletmede sorumlu olarak görev yapan TMGD; taşıma, yükleme veya boşaltma sırasında meydana gelen bir kazanın cana, mala ve çevreye zarar vermesi durumunda; kaza hakkında bilgi toplayarak bünyesinde görev yaptığı TMGDK'ye ve danışmanlık hizmeti verilen işletme yönetimine bir kaza raporu hazırlar. TMGD tarafından hazırlanan bu rapor, bir ay içerisinde işletme veya TMGDK tarafından İdareye www.turkiye.gov.tr adresi üzerinden gönderilir. Bu rapor uluslararası veya ulusal mevzuat kapsamında işletme yönetimi tarafından yazılması gereken raporun yerine geçmez.

4. Bir TMGD, istihdam edildiği işletme ile birlikte bu işletmenin temsilciliği veya şubeleri de dahil olmak üzere en fazla beş yerde danışmanlık yapabilir. TMGDK bünyesinde hizmet veren bir TMGD, TMGDK tarafından hizmet verilen en fazla sekiz işletme için danışman olarak görevlendirilebilir.

5. Tehlikeli madde güvenlik danışmanı belgesine sahip olanlar, danışmanlık hizmetini, TMGDK bünyesinde istihdam edilerek veya istihdam edildiği işletme bünyesinde verirler.

3 Ocak 2022 tarihinde T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü tarafından yapılan bir duyuruyla Tehlikeli Madde Güvenlik Danışmanlığı Kuruluşlarında (TMGDK) istihdam edilen Tehlikeli Madde Güvenlik Danışmanlarının, 31 Aralık 2021 tarihinde sona eren 10 işletmeye hizmet verme hakkı, Bakanlık Makamı'nın 29 Aralık 2021 tarihli Olur'u ile 31 Aralık 2022 tarihine kadar uzatıldığı bildirilmiştir.

✚ İşletmelerin sorumluluk ve yükümlülükleri nelerdir?

1. Taşıyıcı firmanın toplam ticari taşıma araçlarının taşıma kapasitesi 50 tonu geçiyorsa TMGD istihdam etmesi gerekmektedir. Firmanın yılda 1 ton tehlikeli madde taşıdığı halde araçlarının taşıma kapasitesi 50 ton ise TMGD hizmeti almalıdır.
2. 50 ton taşıma sınırını ya da 50 ton kapasiteyi aşmayan ama 1 kg dahi olsa tehlikeli madde taşıyan firmalar Muafiyet Belgesi almak zorundadır. Muafiyet Belgesi olmayan firmalara geri dönük cezalar uygulanabilmektedir. Muafiyetler her yılın ilk 2 ayı alınabilmektedir.
3. Bu Tebliğ kapsamında faaliyet gösteren işletmeler, en az bir adet TMGD istihdam etmek veya İdarece yetkilendirilen TMGDK'den hizmet almakla yükümlüdürler.
4. Bir işletmede TMGD hizmeti, TMGDS'ye sahip olmak şartıyla; işletme sahibi veya işletmede bu amaçla istihdam edilen TMGD veya TMGDK'den hizmet alınarak yapılabilir.
5. İdare, işletmenin işlem hacmi, faaliyet alanı sayısı, kaza yoğunluğu veya kaza riskinin artması gibi durumları dikkate alarak, gerektiğinde işletmelerin istihdam etmesi veya TMGDK'den hizmet alması gereken TMGD sayısını arttırmasını isteyebilir.
6. TMGD, bu Tebliğde belirtilen görevleri yerine getirirken bağımsızdır ve işletmeler ve TMGDK'ler tarafından bu görevleriyle ilgili olarak etki altında bırakılamaz.
7. Bu Tebliğ kapsamında faaliyet gösteren işletmeler;
 - a) İstihdam edeceği TMGD'leri veya hizmet alacağı TMGDK'ler ile yapacağı anlaşmayı www.turkiye.gov.tr adresi üzerinden bildirmekle ve yapılan bu anlaşmanın veya TMGD'nin iş akdinin feshedilmesi durumunda ise 30 (otuz) gün içerisinde TMGD istihdam etmekle veya TMGDK ile yeni bir anlaşma yapmakla,
 - b) TMGD'nin işi gereği ihtiyacı olan tüm bilgileri vermekle ve ihtiyacı olan araç ve gereci sağlamakla,
 - c) TMGD'nin tavsiye ve görüşleri doğrultusunda, tehlikeli madde taşımacılığını en emniyetli şekilde yapmakla,
 - d) TMGD'nin yükümlülüklerini tam anlamıyla yerine getirebilmesi için gerekli desteği vermekle,
 - e) TMGD tarafından hazırlanan yıllık raporları 5 yıl süre ile saklamak ve istendiğinde yetkili kişilere vermekle,
 - f) Talep edilmesi halinde, Anlaşmaya (ADR/RID) taraf ülkelerin yetkili kurumlarına veya bu amaçla belirlenen kurumlara danışmanların irtibat bilgilerini vermekle,
 - g) TMGD'nin iletişim bilgilerini, işletmede bulunan tüm çalışanlara yazılı olarak bildirmekle ve çalışanlar tarafından kolay erişilebilir yerlerde ilan etmekle,
 - ğ) İşletmede birden fazla TMGD istihdam edilmesi halinde danışmanların görev, yetki ve sorumluluklarının paylaşımını yazılı olarak belirlemekle, yükümlüdürler.
8. İşletmeler, ADR/RID Bölüm 1.8.3.6'ya göre hazırlanmış kaza raporlarını İdarenin talebi üzerine sunmak zorundadır.

9. Bu Tebliğ kapsamında faaliyet gösteren işletmeler, TMGD faaliyetlerinin u-net otomasyon sistemine girilmesini sağlamak zorundadır. İşletmeler;

a) TMGD tarafından u-net otomasyon sistemine girilen tespit ve tavsiyeleri işletmeye tebliğ edilmiş olarak kabul etmekle,

b) TMGD tarafından, işletmede yürütülen faaliyetlerine ilişkin tespit ve önerilerinin işlendiği u-net otomasyon sistemi üzerinde, TMGD ile işletmenin temsile ve ilzama yetkilisi tarafından birlikte veya ayrı ayrı onaylamakla, yükümlüdürler.

✚ Sorumluluk ve yükümlülüklerini yerine getirmeyen işletmelerin karşılaşacağı cezalar nelerdir?

Tehlikeli Madde Faaliyet Belgesi olmayan işletmelere 3.642 TL, Tehlikeli Madde Güvenlik Danışmanı istihdam etmeyen/hizmeti almayan işletmelere 5.463 TL ceza uygulanmaktadır. Her ikisini de yerine getirmeyen işletmelere 30 günlük ceza bedeli olarak 9.105 TL ceza kesilmektedir.

Bahsi geçen cezalar dışında hizmet alırken uygulanacak eğitim, denetim ve evrak hazırlık eksikliklerinden kaynaklanan cezalar da bulunmaktadır.

Tehlikeli madde taşıdığı halde TMGD'den muaf olan firmaların da araçları için Tehlikeli Madde ve Tehlikeli Atık Mali Sorumluluk Sigortası yaptırmaları gerekmekte olup aksi takdirde 1.551 TL ceza uygulanmaktadır.

- ✚ Tehlikeli Madde Güvenlik Danışmanı Hakkında Tebliğ için [tıklayınız](#).
- ✚ Genelge (2016/TMKTGDM-01/TMGD) için [tıklayınız](#).